

Brussel, 10 mei 2021
(OR. en)

8396/21

COPS 174
POLMIL 61
CIVCOM 72
EUMC 98
CFSP/PESC 447
CSDP/PSDC 228
HYBRID 24
DISINFO 11

RESULTAAT BESPREKINGEN

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	de delegaties
nr. vorig doc.:	8280/21
Betreft:	Conclusies van de Raad over veiligheid en defensie

Voor de delegaties gaan hierbij de conclusies van de Raad over veiligheid en defensie, die de Raad in zijn zitting van 10 mei 2021 heeft goedgekeurd.

CONCLUSIES VAN DE RAAD OVER VEILIGHEID EN DEFENSIE

1. Herinnerend aan zijn conclusies over veiligheid en defensie van 17 juni 2020, blijft de Raad, naar aanleiding van de verklaring van de leden van de Europese Raad van 26 februari 2021, vastbesloten vooruitgang te boeken met de uitvoering van de veiligheids- en defensieagenda van de Unie, om meer verantwoordelijkheid te nemen voor haar veiligheid. De EU streeft ernaar de strategische agenda 2019-2024 uit te voeren door een meer strategische koers te volgen en de EU meer capaciteit te geven om autonoom op te treden. Met name zal de EU haar belangen en waarden uitdragen, haar weerbaarheid en paraatheid versterken om alle veiligheidsdreigingen en -uitdagingen doeltreffend aan te pakken, en vrede en veiligheid bevorderen. De EU blijft ernaar streven beter te kunnen optreden als mondiale veiligheidsverstrekker door middel van haar operationele inzet, in het bijzonder GVDB-missies en -operaties, en de samenwerking op het gebied van veiligheid en defensie tussen de lidstaten te verdiepen, de investeringen in defensie te verhogen en de ontwikkeling van civiele en militaire vermogens en de operationele paraatheid binnen de Unie te verbeteren. De Unie blijft zich ook inzetten voor nauwe samenwerking met haar partners, met name belangrijke internationale organisaties en belangrijke regionale partners. Mondiale en trans-Atlantische samenwerking, op basis van een op internationale regels gebaseerde orde, waarin de VN centraal staan, en effectief multilateralisme, zal baat hebben bij een sterkere EU op het gebied van veiligheid en defensie. De Raad herhaalt dat hij nauw zal samenwerken met de NAVO, overeenkomstig de verklaring van de leden van de Europese Raad van 26 februari 2021.

In het licht van de toenemende mondiale instabiliteit onderstreept de Raad dat er belangrijke stappen zijn gezet en benadrukt hij dat de taken en initiatieven die met name sinds 2016 in vervolg op de integrale EU-strategie zijn gelanceerd, volledig moeten worden uitgevoerd, en dat het beleid, de hulpmiddelen en de instrumenten van de EU op het gebied van veiligheid en defensie moeten worden versterkt.

2. De Raad is ingenomen met de lopende inspanningen voor een ambitieus en werkbaar strategisch kompas, waarbij optimaal gebruik wordt gemaakt van het volledige instrumentarium van de EU, met inbegrip van beleid, hulpmiddelen en instrumenten op civiel en militair vlak. Het strategisch kompas zal de uitvoering van het ambitieniveau op het gebied van veiligheid en defensie, dat in november 2016 in het kader van de integrale EU-strategie is overeengekomen, verbeteren en sturen. Deze werkzaamheden kunnen verder bijdragen tot de ontwikkeling van de gemeenschappelijke Europese veiligheids- en defensiecultuur, die van onze gedeelde waarden en doelstellingen uitgaat, en tot de eerbiediging van het specifieke karakter van het veiligheids- en defensiebeleid van de lidstaten. Daartoe zullen in het strategisch kompas beleidslijnen en concrete doelstellingen voor de komende 5 tot 10 jaar worden vastgesteld op gebieden als crisisbeheersing, weerbaarheid, vermogensontwikkeling en partnerschappen. Het zal specifieke tijdschema's bevatten om bij te dragen tot een snelle uitvoering en regelmatige toetsing op politiek niveau mogelijk te maken.
3. In dit verband onderkent de Raad dat de allereerste alomvattende 360°-dreigingsanalyse van de EU, die is uitgevoerd door de gezamenlijke EU-capaciteit op het gebied van inlichtingenanalyse op basis van uitvoerige bijdragen van de inlichtingendiensten van de lidstaten en die in november 2020 aan de lidstaten is gepresenteerd, een belangrijke bijdrage levert aan de ontwikkeling van het strategisch kompas, samen met andere bijdragen. De Raad neemt er nota van dat deze eerste waardevolle ervaring en de daaruit getrokken lessen moeten leiden tot een regelmatig en uitgebreider proces van inlichtingenanalyses van dreigingen en uitdagingen voor de EU, op basis van vrijwillige bijdragen van de lidstaten. De Raad wijst op het belang van de lopende informele besprekingen tussen de lidstaten in de fase van de strategische dialoog. Hij verzoekt de hoge vertegenwoordiger een eerste ontwerp van het strategisch kompas in november 2021 ter bespreking voor te leggen aan de Raad, met het oog op de aanneming ervan door de lidstaten in maart 2022, overeenkomstig de verklaring van de leden van de Europese Raad van 26 februari 2021.

4. De Raad herinnert aan de waardevolle steun van de strijdkrachten van de EU-lidstaten aan de civiele autoriteiten in de context van de COVID-19-pandemie, en benadrukt het belang van civiel-militaire coördinatie ter ondersteuning van rampenhulpverlening en humanitaire hulp. Hij roept de EDEO en de Commissiediensten op verder bij te dragen tot de algemene paraatheid en weerbaarheid van de EU, onder meer door middel van civiele bescherming, met inachtneming van de bevoegdheden van de lidstaten en de bestaande mandaten, voortbouwend op het verrichte werk en rekening houdend met verdere bijdragen en richtsnoeren van de lidstaten.
5. De Raad herinnert aan het belang van wederzijdse bijstand en solidariteit, overeenkomstig artikel 42, lid 7, VEU en artikel 222 VWEU, en is ingenomen met de lopende werkzaamheden en de vooruitgang die is geboekt met het oog op een sterker gemeenschappelijk begrip over de uitvoering van artikel 42, lid 7, VEU, met name via tabletop-oefeningen en beleidsdiscussies aan de hand van scenario's. Hij ziet uit naar een document waarin de ervaringen in verband met deze oefeningen en beleidsdiscussies worden gebundeld. Dit document zal voor het einde van het jaar aan de lidstaten worden voorgelegd. De Raad roept op tot verdere reflecties en oefeningen, onder meer over de cyberdimensie, waaruit de solidariteit tussen de lidstaten blijkt. De Raad herinnert eraan dat de verplichtingen voor de lidstaten op grond van artikel 42, lid 7, geen afbreuk doen aan het specifieke karakter van het veiligheids- en defensiebeleid van bepaalde lidstaten. Ook herinnert de Raad eraan dat de NAVO het fundament blijft van de collectieve defensie van de staten die er lid van zijn.

6. De Raad herhaalt de impact die milieukwesties en klimaatverandering hebben op veiligheid en defensie, en roept op tot de alomvattende uitvoering van het gezamenlijke routekaart voor klimaatverandering en defensie overeenkomstig de conclusies van de Raad over klimaat- en energiediplomatie van 25 januari 2021. In dit verband herhaalt de Raad dat nauwe samenwerking met de lidstaten nodig is en dat moet worden gestreefd naar nauwere samenwerkingsmogelijkheden met belangrijke internationale partners zoals de VN, de NAVO, de OVSE en de Afrikaanse Unie (AU). Hij moedigt de lidstaten aan om concrete bijdragen te leveren en verzoekt de hoge vertegenwoordiger om, ook in zijn hoedanigheid van vicevoorzitter van de Commissie en hoofd van het Europees Defensieagentschap, in de eerste helft van 2022 een eerste jaarlijkse update over het uitvoeringsproces te verstrekken.
7. De Raad herhaalt zijn gehechtheid aan het EU-actieplan inzake vrouwen, vrede en veiligheid. Hij zal de toepassing van Resolutie 1325 van de VN-Veiligheidsraad blijven bevorderen en op die basis de genderdimensie integreren in alle civiele en militaire GVDB-acties, met bijzondere aandacht voor het aantal vrouwen in alle functies, inclusief leidinggevende functies. De Raad onderstreept tevens zijn gehechtheid aan het EU-actieplan inzake mensenrechten en democratie. Bijzondere aandacht moet worden besteed aan de bescherming van burgers en de bescherming van kinderen in gewapende conflicten, overeenkomstig de desbetreffende richtsnoeren, onder meer in GVDB-missies en -operaties.

Versterking van de civiele en militaire operationele inzet van de Unie

8. De EU heeft haar operationeel vermogen en voetafdruk de afgelopen jaren aanzienlijk verbeterd. De Raad wijst op de essentiële bijdrage van de elf civiele en zes militaire GVDB-missies en -operaties aan de mondiale vrede en veiligheid in het kader van de geïntegreerde EU-aanpak van externe conflicten en crises en daarmee aan de veiligheid van de Unie en haar burgers. De Raad roept ertoe op de robuustheid en de flexibiliteit van de civiele en militaire operationele toezeggingen van de EU verder te versterken om de doeltreffendheid ervan te vergroten, en te zorgen voor een grotere paraatheid van de civiele en militaire vermogens van de EU om op urgente crises te reageren. Hij herhaalt en benadrukt tevens de grote behoefte en de grote verantwoordelijkheid van de lidstaten om voldoende middelen en personeel ter beschikking te stellen voor alle civiele en militaire GVDB-missies en -operaties, teneinde de effectieve uitvoering van hun mandaten en de geloofwaardigheid van het optreden van de EU te waarborgen, en roept op tot nader onderzoek naar de ontwikkeling van stimulansen om de opbouw van de troepenmacht te verbeteren.

De Raad roept tevens op om verdere inspanningen te leveren zodat de EU de in het ambitieniveau van 2016 beschreven soorten GVDB-missies en -operaties kan uitvoeren met betrekking tot alle taken op het gebied van crisisbeheersing, en verzoekt om verder na te denken over het mogelijke gebruik van artikel 44 VEU, en over mogelijkheden voor een tijdig en efficiënt besluitvormingsproces. Hij moedigt nauwere samenwerking, coördinatie en de ontwikkeling van koppelingen aan tussen de operationele inzet van de lidstaten en GVDB-missies en -operaties, rekening houdend met de mandaten, doelstellingen én besluitvormingsprocessen van de EU, en roept op tot meer reflectie over dat onderwerp.

9. De Raad is ingenomen met de lopende vorderingen bij de uitvoering van het krachtigere mandaat van EUTM Mali en de nauwere samenwerking met EUCAP SAHEL Mali en EUCAP SAHEL Niger, in overeenstemming met de regionalisering van de civiele en militaire GVDB-acties in de Sahel, alsook met de inspanningen in het bredere kader van de coalitie voor de Sahel. Hij onderstreept het belang van snelle concrete steun die prioritair aan lokale partners in het centrum van Mali en Burkina Faso wordt verleend, alsook aan Niger. De Raad is tevens ingenomen met de integratie van de gezamenlijke taskforce speciale operaties Gazelle in EUTM Mali. Hij roept op om, waar passend, mentortaken op te nemen in militaire GVDB-opleidingsmissies.

In overeenstemming met de conclusies van de Raad over de Hoorn van Afrika herhaalt de Raad dat de EU vastbesloten is gebruik te maken van al haar instrumenten en beleidsmaatregelen ter ondersteuning van haar strategische prioriteiten in de regio. In dit verband wijst de Raad op het aandeel van een versterkt mandaat van EUNAVFOR Atalanta met betrekking tot de blijvende inzet van de EU voor vrede en veiligheid in de Hoorn van Afrika, en herhaalt hij dat EUTM Somalia dringend moet worden ondersteund met de geplande vermogens opdat de missie haar mandaat kan vervullen. Hij erkent tevens het belang van de blijvende aanwezigheid van operatie EUFOR Althea in Bosnië en Herzegovina. De Raad is tevens ingenomen met de verdere verlenging van het mandaat van EUAM Ukraine met nog eens drie jaar en met de grotere bijdrage van haar vier veldkantoren. Hij is tevens verheugd over de verlenging van het mandaat van EUMM Georgia, en met name over de versterking van haar analysecapaciteit.

10. De Raad constateert met instemming dat het mandaat van operatie EUNAVFOR MED IRINI met twee jaar, tot en met 31 maart 2023, is verlengd. Overeenkomstig de desbetreffende resoluties van de VN-Veiligheidsraad zal operatie IRINI blijven bijdragen tot de uitvoering van het VN-wapenembargo tegen Libië en zal zij de wapenhandel ontmoedigen, inspecties uitvoeren en verdachte activiteiten op onpartijdige en doeltreffende wijze monitoren.¹ In dit verband benadrukt de Raad het belang van Resolutie 2570 van de VN-Veiligheidsraad en van de verlenging van Resolutie 2292 (2016) van de VN-Veiligheidsraad. Hij roept alle vlaggenstaten op te goeder trouw te handelen en mee te werken aan inspecties van de middelen van de operatie en roept alle staten op meer te doen om schendingen van het embargo doeltreffend te voorkomen. De Raad onderstreept zijn vastbeslotenheid om alles in het werk te stellen om bij te dragen tot de effectieve handhaving van Resolutie 2292 en latere resoluties van de VN-Veiligheidsraad, en roept de EDEO op om in samenwerking met operatie Irini de strategische communicatie verder te versterken. De Raad bevestigt het aanbod en de bereidheid van de EU om bij te dragen tot de capaciteitsopbouw en opleiding van de Libische kustwacht en marine via operatie Irini en, onder meer, het EU-trustfonds voor crisisbeheersing in Afrika (EUTF), waaronder ook het programma van de Commissie ter ondersteuning van het geïntegreerd grens- en migratiebeheer in Libië (SIBMMIL). De Raad herhaalt dat de EU vastbesloten is het door de VN geleide vredesproces te blijven steunen via de geïntegreerde aanpak van de EU. Hij is tevens ingenomen met de aanhoudende aanwezigheid van EUBAM Libya in het land en met de inspanningen en resultaten van de missie ter ondersteuning van de Libische autoriteiten op het gebied van grensbeheer, rechtshandhaving en strafrecht.

¹ Overeenkomstig Resolutie 1970 (2011) en latere resoluties van de VN-Veiligheidsraad, met inbegrip van Resolutie 2292 (2016) en Resolutie 2526 (2020) van de VN-Veiligheidsraad.

11. Vaststellend dat het verband tussen interne en externe veiligheidsaspecten steeds belangrijker wordt, roept de Raad op tot meer inspanningen om de synergie tussen het interne en het externe beleid van de EU en tussen de actoren van het GVDB en JBZ te verbeteren. Hij benadrukt ook hoe belangrijk het is om het bewustzijn en de reactiecapaciteit van de EU in alle fasen van de conflictcyclus te vergroten – van vroegtijdige waarschuwing en conflict-preventie tot crisisbeheersing, stabilisatie en vredesopbouw. De Raad is tevens ingenomen met de lopende werkzaamheden ter verbetering van de weerbaarheid van GVDB-missies en -operaties en van het vermogen om onder meer hybride dreigingen, cyberaanvallen en desinformatiecampagnes tegen te gaan, met name in verslechterende veiligheidsomgevingen, en roept op tot gecoördineerde communicatiestrategieën, en tot versterkte civiele en militaire coördinatie en samenwerking, onder meer op gebieden als medische evacuatie en strategische evacuatie.
12. De Raad spreekt zijn waardering uit over de oprichting van de Europese vredesfaciliteit (EPF) en de toekomstige bijdrage ervan aan de versterking van de rol van de EU als mondiale veiligheidsverstrekker, door alomvattende militaire en defensiegerelateerde steun aan partners te bieden en bestaande lacunes op het gebied van capaciteitsopbouw op te vullen, onder meer door binnen het overeengekomen kader militaire uitrusting ter beschikking te stellen. Hij herinnert tevens aan de wereldwijde geografische reikwijdte van de EPF en aan het belang van continuïteit en samenhang met bestaande acties, en van het lanceren van nieuwe acties, in overeenstemming met de geïntegreerde aanpak van de EU. De bijstandsmaatregelen zullen op proportionele wijze vergezeld gaan van grondige risicobeoordelingen en sterke waarborgen, terwijl het vermogen om snel te reageren op conflicten en crises behouden blijft. De Raad pleit ervoor de EPF spoedig in bedrijf te stellen en verzoekt de lidstaten en de hoge vertegenwoordiger, met steun van de EDEO, voorstellen voor bijstandsmaatregelen in te dienen, terdege rekening houdend met de door de Europese Raad en de Raad vastgestelde EU-prioriteiten voor actie, met het oog op de uitvoering van de eerste bijstandsmaatregelen vanaf juli 2021. De Raad herinnert eraan dat de EPF tot doel heeft partnerlanden beter in staat te stellen crises te voorkomen en erop te reageren, en bij te dragen tot hun weerbaarheid, zodat zij hun bevolking beter kunnen beschermen. De Raad onderstreept dat de EPF onder meer de militaire aspecten van vredesondersteunende operaties ondersteunt, maar herinnert eraan dat zij geen vermogens zal financieren die uit de begroting van de Unie worden gefinancierd, en dat het instrument voor nabuurschapsbeleid, ontwikkeling en internationale samenwerking – Europa als wereldspeler (NDICI) van essentieel belang zal zijn voor de volledige ondersteuning van acties in verband met ontwikkeling en samenwerking op het

gebied van vrede en veiligheid, onder meer door gebruik te maken van de pijlers en werkwijzen ervan, met name bijstand voor capaciteitsopbouw aan militaire actoren ter ondersteuning van ontwikkeling en veiligheid voor ontwikkeling (CBDSD). Met het oog op de verdere versterking van de geïntegreerde aanpak van de EU roept de Raad op tot een nauwe en regelmatige coördinatie tussen de Raad, de EDEO en de Commissie om te zorgen voor complementariteit en om overlappingsen of lacunes, met name tussen het NDICI en de EPF, te voorkomen.

13. De Raad onderstreept de noodzaak van een efficiëntere planning en bevelvoering van de EU. In dit verband herhaalt hij het belang van het militair plannings- en uitvoeringsvermogen (MPCC). De Raad herinnert eraan dat er via bijdragen van de lidstaten voor voldoende personeel moet worden gezorgd en dat de resterende behoeften op het vlak van infrastructuur en veilige communicatie van het MPCC zo spoedig mogelijk moeten worden gelenigd. De Raad zal uiterlijk in november 2021 op dit punt terugkomen om overeenstemming te bereiken over de te volgen koers.

Hij onderstreept tevens het belang van het civiel plannings- en uitvoeringsvermogen (CPCC) en de ruimere inspanningen, onder meer via de Gezamenlijke Cel ondersteuningscoördinatie (JSCC), om de rol van de EU als civiele en militaire veiligheidsverstrekker te versterken.

14. De Raad erkent tevens dat civiele crisisbeheersing belangrijker is dan ooit, gezien de belangrijke bijdrage ervan aan de hervorming van de veiligheidssector, de stabiliteit en de rechtsstaat. Dit draagt er tevens toe bij dat gastlanden lokaal meer eigen verantwoordelijkheid hebben. De Raad is ingenomen met de algemene vooruitgang die is geboekt bij de uitvoering van het pact inzake het civiele GVDB, dat tot doel heeft het civiele GVDB slagkrachtiger, doeltreffender, flexibeler en responsiever te maken en beter met andere EU-actoren af te stemmen. Hij erkent ook de positieve vooruitgang die de EDEO en de Commissiediensten op EU-niveau en de lidstaten op nationaal niveau hebben geboekt, en roept op tot een meer gestructureerd en strategisch proces voor de ontwikkeling van civiele vermogens, onder meer via desbetreffende opleidingen en de versterking van civiel-militaire synergieën. De Raad herinnert eraan dat de zichtbaarheid van het civiele GVDB moet worden vergroot en dat de inspanningen ter versterking van wederzijds voordelige partnerschappen met relevante internationale organisaties en partnerlanden die de waarden en doelstellingen van de EU delen, moeten worden opgevoerd, met volledige inachtneming van het institutionele kader van de EU.

Met het oog op de jaarlijkse toetsingsconferentie van november 2021 benadrukt de Raad dat de lidstaten, de EDEO en de Commissiediensten ernaar moeten blijven streven om de volledige uitvoering van het pact inzake het civiele GVDB uiterlijk in het begin van de zomer van 2023 af te ronden, met bijzondere aandacht voor de referentiepunten voor 2021 die de Raad in december 2020 heeft goedgekeurd. De Raad onderkent dat de uitvoering van het pact inzake het civiele GVDB ook de basis zal leggen voor verdere werkzaamheden, onder meer inzake civiele crisisbeheersing na 2023.

15. In het kader van de versterking van de samenwerking en crisisbeheersing van de EU op het gebied van veiligheid en defensie, wijst de Raad op de inspanningen van de Europese Veiligheids- en defensieacademie om bij de lidstaten een beter begrip van het GVDB op het gebied van opleiding en onderwijs als essentieel onderdeel van het GBVB te bevorderen, onder meer door aan de inzet voorafgaande opleiding te verstrekken voor GVDB-missies en -operaties en door de competenties van civiele deskundigen en militaire functionarissen te bundelen.

Versterking van de defensie-initiatieven van de EU

16. De Raad ziet uit naar de verdere uitvoering van de permanente gestructureerde samenwerking (PESCO) in overeenstemming met de richtsnoeren van de strategische evaluatie van de PESCO in november 2020, met name door middel van de desbetreffende aanbeveling van de Raad waarin de preciezere doelstellingen voor de nakoming van de verdergaande verbintenissen worden gespecificeerd. Hij ziet ernaar uit dat het besluit van de Raad tot vaststelling van een gemeenschappelijke reeks governanceregels voor PESCO-projecten uiterlijk in november 2021 herzien wordt. De Raad onderstreept hoe belangrijk het is ervoor te zorgen dat de lopende PESCO-projecten concrete resultaten opleveren of de volledige operationele capaciteit bereiken vóór het einde van de volgende PESCO-fase (2021-2025)². Hij is het erover eens dat de aan de PESCO deelnemende lidstaten alle verdergaande verbintenissen beter moeten nakomen, met bijzondere aandacht voor een gezamenlijke aanpak en operationele paraatheid, en ziet uit naar nieuwe ambitieuze PESCO-projecten tegen november 2021, rekening houdend met de bevindingen en aanbevelingen van de gecoördineerde jaarlijkse evaluatie inzake defensie (CARD) om tekortkomingen op het operationele en vermogensgebied weg te werken, alsook naar het jaarlijkse PESCO-verslag van de hoge vertegenwoordiger op basis van de nationale uitvoeringsplannen die uiterlijk in juli 2021 moeten worden ingediend.

² Projecten als bedoeld in aanhangsel 2 bij de bijlage bij de conclusies van de Raad over de strategische evaluatie van de PESCO van 2020.

De Raad is voorts ingenomen met het verzoek aan Canada, Noorwegen en de Verenigde Staten om deel te nemen aan het PESCO-project militaire mobiliteit overeenkomstig de drie door hem vastgestelde besluiten, waarin is bepaald dat hun deelname aan dit project voldoet aan de algemene voorwaarden waaronder derde staten bij wijze van uitzondering kunnen worden uitgenodigd om deel te nemen aan afzonderlijke PESCO-projecten, zoals bepaald in Besluit (GBVB) 2020/1639 van 5 november 2020. Partners die aan deze algemene voorwaarden voldoen, kunnen bij wijze van uitzondering, overeenkomstig de in Besluit (GBVB) 2020/1639 vervatte uitnodigingsprocedure en, na een unaniem besluit van de Raad, worden uitgenodigd om in de toekomst deel te nemen aan afzonderlijke PESCO-projecten.

17. Het verheugt de Raad dat het industrieel ontwikkelingsprogramma voor de Europese defensie (EDIDP) snel wordt uitgevoerd, met name de financiering van zestien projecten uit de in 2019 ingediende voorstellen, waarvan negen verband houden met PESCO-projecten en waaruit blijkt dat de defensie-initiatieven van de EU beter op elkaar aansluiten. De Raad ziet ook uit naar de spoedige vaststelling van het toekenningsbesluit betreffende de oproepen tot het indienen van voorstellen van 2020, en is ingenomen met de vooruitgang die is geboekt bij de uitvoering van de voorbereidende actie inzake defensieonderzoek en met de start van projecten op het gebied van onder meer disruptieve technologieën. Hij is tevens ingenomen met de vaststelling van de verordening betreffende het Europees Defensiefonds (EDF) en ziet uit naar de vaststelling van een ambitieus jaarlijks werkprogramma voor 2021 dat in overeenstemming is met de uit het vermogensontwikkelingsplan afgeleide EU-vermogensontwikkelingsprioriteiten. Het EDF speelt een belangrijke rol bij het ondersteunen van het concurrentievermogen, de efficiëntie en de innovatiecapaciteit van de Europese technologische en industriële defensiebasis in de hele Unie, grensoverschrijdende samenwerking, disruptieve technologieën en grensoverschrijdende participatie van kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's). De Raad moedigt de Commissie aan de toegang van kmo's en niet-traditionele leveranciers te vergemakkelijken en investeringen in de defensietoeverlevingsketen te bevorderen. Hij roept de lidstaten en de betrokken instellingen tevens op hun inspanningen voort te zetten om de toeverlevingszekerheid voor defensie-producten en -technologieën te versterken en te verbeteren.

18. De Raad is ingenomen met het door de Commissie gepresenteerde actieplan voor synergieën tussen de civiele, de defensie- en de ruimtevaartindustrie, waarin de rechtsgronden en de verschillende aard van de respectieve EU-programma's en -initiatieven, met inbegrip van de civiele kant van het ruimtevaartprogramma van de EU, in acht worden genomen. Een snelle en volledige uitvoering van dit actieplan, waarbij nauw met belanghebbenden wordt samengewerkt en waarbij alle lidstaten betrokken zijn, zal de EU helpen om haar technologische voorsprong te behouden dankzij een meer concurrerende strategische industriële en technologische basis, onder meer op het gebied van veiligheid en defensie, en dankzij de actieve rol van start-ups, kmo's en organisaties voor onderzoek en technologie (RTO's). De Raad ziet ook uit naar de komende routekaart van de Commissie inzake sleuteltechnologieën voor veiligheid en defensie, met onder meer opties voor het stimuleren van onderzoek, technologische ontwikkeling en innovatie en het verminderen van onze strategische afhankelijkheid van kritieke technologieën en waardeketens. De Raad zou graag zien dat bij deze opties zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met de ervaringen omtrent de uitvoering van de voorbereidende actie inzake defensieonderzoek (PADR), het EDIDP en het EDF, naargelang het geval. In dat verband moeten de werkzaamheden van het Europees Defensieagentschap (EDA) op het gebied van kritieke technologieën, onder meer via de overkoepelende strategische onderzoeksagenda (OSRA) en belangrijke strategische activiteiten, nuttige bijdragen leveren. De Raad pleit voor een sterkere rol van het EDA bij het bevorderen van innovatie op defensiegebied, met inbegrip van disruptieve technologieën, en verzoekt de HV/het hoofd van het Europees Defensieagentschap daartoe uiterlijk eind 2021 opties met betrekking tot het laatstgenoemde gebied te presenteren. De Raad moedigt de lidstaten en de betrokken EU-instellingen aan verder te werken aan het versterken en verbeteren van de toeleveringszekerheid voor defensieproducten en -technologieën. Hij moedigt de Europese Investeringsbank aan verdere stappen te bespreken ter ondersteuning van investeringen in onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten op defensiegebied.
19. De Raad herhaalt hoe belangrijk het is ervoor te zorgen dat de verschillende defensie-initiatieven van de EU op elkaar aansluiten, met inachtneming van hun verschillende aard en specifieke rechtsgronden, en verzoekt de HV om, ook in zijn hoedanigheid van vicevoorzitter van de Commissie en van hoofd van het EDA, vóór de zomer van 2021 een derde verslag op te stellen over interacties, onderlinge verbanden en samenhang tussen defensie-initiatieven van de EU (CARD, PESCO, EDF).

Meer weerbaarheid en Europese toegang tot global commons

20. De Raad onderstreept dat de weerbaarheid van de Unie en de lidstaten en hun vermogen om hybride dreigingen, ook desinformatie, te bestrijden, verder moeten worden versterkt door de uitvoering van acties ter zake, mede in het kader van de strategie voor de veiligheidsunie, de cyberbeveiligingsstrategie en het actieplan voor de Europese democratie, om ervoor te zorgen dat bestaande en mogelijke nieuwe instrumenten voor de bestrijding van hybride dreigingen op het niveau van de EU en de lidstaten op gecoördineerde en geïntegreerde wijze worden gebruikt, en om de paraatheid, het situationeel bewustzijn en de autonome analysecapaciteit van de EU te verbeteren en de weerbaarheid van de partners te helpen vergroten. De Raad wil verder onderzoek doen naar mogelijke reacties op het gebied van hybride dreigingen, onder meer op buitenlandse inmenging en beïnvloeding; dit kan gaan om preventieve maatregelen of het opleggen van kosten aan vijandige overheids- en niet-overheidsactoren. Hij onderkent ook het belang van meer veiligheid met betrekking tot telecommunicatie en buitenlandse directe investeringen, binnen het toepassingsgebied van het EU- en het nationale recht. De Raad ziet uit naar de vorderingen bij de uitvoering van de initiatieven van de strategie voor de veiligheidsunie ter bestrijding van hybride dreigingen, onder meer in verband met het integreren van gerelateerde thema's in de beleidsvorming, het vaststellen van sectorale ijkpunten voor weerbaarheid en het onlineplatform voor maatregelen op EU-niveau ter bestrijding van hybride dreigingen en voor juridische documenten ter zake. De Raad neemt er nota van dat in de EU-strategie voor de veiligheidsunie de Fusiecel voor analyse van hybride dreigingen van het Inlichtingen- en situatiecentrum van de EU (EU-Intcen) als contactpunt voor de beoordeling van hybride dreigingen wordt onderkend, en ziet uit naar de resultaten van de tweede analyse van de hybride risico's op basis van bijdragen van zowel de lidstaten als de betrokken EU-instellingen en -organen, en verzoekt de Commissie om, samen met andere EU-instellingen en -organen, in voorkomend geval bij te dragen aan de analyse³. Herinnerend aan zijn conclusies van juni 2020 herhaalt de Raad dat de veiligheid van de instellingen en organen van de EU tegen alle mogelijke kwaadwillige activiteiten moet worden versterkt.

³ Actie 1 van het gezamenlijk kader.

21. De Raad erkent dat global commons (onder meer de ruimte, cyberspace en de volle zee) in toenemende mate het voorwerp zijn van unilaterale toe-eigeningspogingen, poortwachterschap en conflictgedrag, en is vastbesloten te zorgen voor een veilige Europese toegang tot die global commons. Daarom zijn verdere reflectie en belangrijke inspanningen van de EU dringend noodzakelijk om, waar passend, de belangen en waarden van de EU te bevorderen, evenals een op regels gebaseerde wereldorde, ook op het gebied van veiligheid en defensie.
22. Zijn conclusies van maart 2021 over de EU-strategie inzake cyberbeveiliging voor het digitale tijdperk indachtig, onderstreept de Raad dat de cyberbeveiligings- en cyberdefensie-capaciteiten van de EU verder moeten worden versterkt. De Raad ziet uit naar de volgende evaluatie van het beleidskader voor cyberdefensie en de militaire visie en strategie inzake cyberspace als een domein van operaties om ervoor te zorgen dat cyberbeveiliging en cyberdefensie volledig worden geïntegreerd in het bredere veiligheids- en defensiebeleid. Hij is voorts ingenomen met de inspanningen om civiel-militaire synergieën en coördinatie op het gebied van cyberdefensie en cyberveiligheid te versterken. De Raad erkent dat de verdere uitvoering van het EU-instrumentarium voor cyberdiplomatie een belangrijke stap is om kwaadwillige cyberactiviteiten te voorkomen, te ontmoedigen, te ontraden en er tegen op te treden. De Raad herhaalt in dit verband dat hij zich inzet voor de vreedzame regeling van internationale geschillen in de cyberruimte om het risico van misverstanden, escalatie en conflicten als gevolg van cyberincidenten te beperken. Voorts roept hij op tot meer scenario-gebaseerde besprekingen over cyberkwesties. De Raad benadrukt ook dat de inspanningen moeten worden voortgezet om robuuste, beveiligde, veerkrachtige, schaalbare en interoperabele gerubriceerde en niet-gerubriceerde communicatie- en informatiesystemen binnen de instellingen, organen en agentschappen van de EU en met de lidstaten te versterken en te ontwikkelen.
23. Zijn conclusies van januari 2021 indachtig, is de Raad ingenomen met de start van het proefproject in de Golf van Guinee voor het concept "gecoördineerde maritieme aanwezigheid" en zal hij, op basis van de lessen die hieruit worden getrokken en in mei 2021 worden gepresenteerd, nagaan of dit concept kan worden toegepast op andere mogelijke toekomstige maritieme aandachtsgebieden, waaronder de Indo-Pacifische regio, overeenkomstig de conclusies van de Raad van 16 april 2021 over een EU-strategie voor samenwerking in de Indo-Pacifische regio, onder meer in samenwerking met betrokken

partners. Gezien de noodzaak om het proefproject in de Golf van Guinee volledig uit te voeren, zal de Raad uiterlijk in januari 2022 terugkomen op de uitvoering ervan. Voorts roept de Raad op tot een verdere versterking van de rol van de EU als mondiale verstrekker van maritieme veiligheid ter bevordering van het internationaal recht, met name het Verdrag van de Verenigde Naties inzake het recht van de zee (Unclos), ter verdediging van de belangen van de EU, ter handhaving van de vrijheid van scheepvaart, onder meer door gebruik te maken van de maritieme middelen van de EU-lidstaten in de context van maritieme diplomatie, en om de maritieme samenwerking met partners in het kader van de maritieme veiligheidsstrategie en het bijbehorende actieplan van de EU te verdiepen. Hij onderstreept ook de noodzaak van meer regelmatige Europese havenaanlopen in de hele wereld als instrument voor samenwerking en netwerkactiviteiten met partnerlanden.

24. De Raad wijst nogmaals op het toenemende belang van de ruimte voor de autonomie van de Unie en haar lidstaten en herinnert eraan dat deze strategische sector steeds meer te maken krijgt met congestie, betwistingen, spanningen en concurrentie. In dit verband onderstreept de Raad de veiligheidsdimensie van het komende ruimtevaartprogramma van de EU en de rol van de HV, de lidstaten en de Commissie bij het aanpakken van de daarmee samenhangende dreigingen. De Raad roept op tot verdere strategische beschouwingen over de ruimte en de veiligheids- en defensiedimensies van de EU, rekening houdend met het civiele karakter van het ruimtevaartprogramma van de EU. De Raad onderstreept ook de waardevolle bijdrage van het Satellietcentrum van de EU aan het GBVB en het GVDB, via zijn geospatiale inlichtingenondersteuning aan de inlichtingenanalysegemeenschap van de Unie, de GVDB-missies en -operaties, met name operatie IRINI, en het externe optreden van de EU, met name de steun aan de VN, de OVSE, de Organisatie voor het verbod van chemische wapens (OPCW) en aan de lidstaten.
25. De Raad is ingenomen met het politieke akkoord over de Connecting Europe Facility 2021-2027 en ziet uit naar de eerste oproepen tot het indienen van voorstellen voor projecten voor tweërlei gebruik om de vervoerinfrastructuur te verbeteren en zowel de civiele als de militaire mobiliteit te verbeteren. Hij roept op tot de verdere uitvoering van het EU-actieplan voor militaire mobiliteit en ziet uit naar het derde gezamenlijke voortgangsverslag aan het einde van de zomer van 2021. De Raad roept ook op verder na te denken over mogelijke acties, relevante actoren en nieuwe resultaten (op gebieden als digitalisering, vergroten van de

cyberweerbaarheid van vervoerinfrastructuur en -systemen, het gebruik van kunstmatige intelligentie) om de militaire mobiliteit binnen en buiten de EU te verbeteren. De Raad is ook ingenomen met de vooruitgang die is geboekt op het gebied van militaire mobiliteit in het kader van de PESCO, zowel binnen het EDA als op nationaal niveau, en roept op verder te werken aan het versnellen, vereenvoudigen en normaliseren van procedures voor grensoverschrijdingen, door middel van een overheidsbrede aanpak. Voorts roept hij op tot meer scenariogebaseerde besprekingen en oefeningen in verband met militaire mobiliteit.

Versterken van partnerschappen

26. De Raad benadrukt de waarde van partnerschappen om bij te dragen tot het versterken van het vermogen van de EU om op te treden, en hun rol ter ondersteuning van een multilaterale, op regels gebaseerde wereldorde. Hij wijst nogmaals op het belang van partnerschappen op het gebied van veiligheid en defensie met internationale en regionale partnerorganisaties, waaronder de VN, de NAVO, de OVSE, de Afrikaanse Unie, de Liga van Arabische Staten en de Asean, en roept met name op tot verdere ontwikkeling van de bilaterale betrekkingen met partnerlanden, op basis van een meer strategische en op maat gesneden aanpak en met bijzondere aandacht voor gelijkgestemde partners die de waarden van de EU delen, waaronder de eerbiediging van het internationaal recht. In dit verband ziet de Raad uit naar de toepassing van nadere werkwijzen voor de deelname van derde landen aan GVDB-missies en -operaties, met volledige inachtneming van de besluitvorming van de EU en haar beslissingsautonomie. Dit omvat mogelijkheden om de tijdige uitwisseling van informatie, deelname aan opleidingen en oefeningen te verbeteren, alsook overleg in een vroeg stadium met potentiële bijdragende partners aan toekomstige GVDB-missies en -operaties.
27. De Raad is ingenomen met de aanzienlijke vooruitgang die is geboekt bij de uitvoering van de prioriteiten van de EU en de VN voor 2019-2021 inzake vredesoperaties en crisisbeheer, die zich vertaalde in wederzijdse steun tussen missies en operaties ter plaatse, maar ook in nauwere samenwerking, met name op het gebied van de rechtsstaat, rechtshandhaving en de agenda voor vrouwen, vrede en veiligheid, en bij de aanpak van aspecten van wapenbeheersing. De ondertekening van de kaderovereenkomst tussen de VN en de EU inzake wederzijdse steun is een belangrijke stap in de verbetering van de samenwerking ter plaatse.

In het kader van het aanstaande overleg over de volgende reeks prioriteiten van de EU en de VN voor 2022-2024 en voortbouwend op het derde voortgangsverslag roept de Raad op het strategisch partnerschap tussen de EU en de VN inzake crisisbeheer en vredesoperaties te versterken en aan te passen, nieuwe veiligheidsuitdagingen en -lacunes aan te pakken die tijdens de COVID-19-crisis aan het licht zijn gekomen, en de doeltreffendheid van onze missies en operaties ter plaatse verder te vergroten. De Raad verzoekt de EDEO om in september 2021 voorstellen in te dienen voor de volgende reeks prioriteiten 2022-2024.

28. De Raad is ingenomen met de aanzienlijke vooruitgang die is geboekt op het gebied van de samenwerking tussen de EU en de NAVO sinds de ondertekening van de gezamenlijke verklaringen van Warschau van 2016 en van Brussel van 2018, en onderstreept het belang van een dieper, wederzijds versterkend en voordelig strategisch partnerschap tussen de EU en de NAVO op gebieden van gemeenschappelijk belang, met als algemene doelstelling het opbouwen van een echte en constructieve relatie tussen de organisaties onderling. In het licht van de gemeenschappelijke uitdagingen voor de Euro-Atlantische veiligheid wijst de Raad nogmaals op het belang van versterkte samenwerking tussen de twee organisaties om gedeelde waarden en gemeenschappelijke veiligheidsbelangen te bevorderen en te handhaven. In dit verband herhaalt hij dat de snelle en tastbare uitvoering van de gezamenlijke verklaringen en de gemeenschappelijke reeks voorstellen een belangrijke politieke prioriteit van de EU blijft en herhaalt hij dat de samenwerking tussen de EU en de NAVO blijft plaatsvinden met volledige inachtneming van de beginselen van transparantie, wederkerigheid en inclusiviteit, evenals van de besluitvormingsautonomie en -procedures van beide organisaties. Met het oog op de aanstaande vijfde verjaardag van de ondertekening van de gezamenlijke verklaring van Warschau moedigt de Raad aan verder te werken aan de uitvoering ervan binnen het overeengekomen kader van de twee gezamenlijke verklaringen en de gemeenschappelijke reeks van 74 voorstellen, in nauwe samenwerking met en met volledige betrokkenheid van alle lidstaten. De Raad roept met name op tot snelle vooruitgang richting een ambitieuze uitvoering van het nieuwe plan voor parallelle en gecoördineerde oefeningen. Hij wijst nogmaals op de noodzaak van doeltreffende operationele samenwerking op gemeenschappelijke inzetgebieden, met name tussen het maritieme commando van de NAVO (MARCOM) en EUNAVFOR MED IRINI, en roept op tot het sluiten van een administratieve regeling die voortbouwt op het voor Operation SOPHIA bereikte kader. Daarnaast wijst de Raad op de noodzaak van hernieuwde en aanhoudende inspanningen op gebieden als politieke dialoog, militaire mobiliteit, bestrijding van hybride dreigingen, onder

meer versterking van de weerbaarheid, cyberbeveiliging en -defensie, en capaciteitsopbouw voor partners. Voorts erkent hij dat de mogelijkheden moeten worden verkend om in een inclusief proces nieuwe gebieden in kaart te brengen waarop samen kan worden gewerkt, met inachtneming van de bevoegdheden en het institutionele evenwicht van de EU. Bovendien wijst de Raad nogmaals op het belang van een ongehinderde uitwisseling van informatie tussen de EU en de NAVO, op inclusieve en niet-discriminerende wijze, om de samenwerking tussen de twee organisaties op alle overeengekomen gebieden van interactie verder te versterken, teneinde synergieën te bevorderen en onnodige overlappingen te voorkomen. De Raad ziet uit naar het aanstaande zesde voortgangsverslag, dat gezamenlijk zal worden ingediend door de hoge vertegenwoordiger/de vicevoorzitter van de Commissie/het hoofd van het Europees Defensieagentschap en de secretaris-generaal van de NAVO. Rekening houdend met de verschillende aard van beide organisaties en hun respectieve verantwoordelijkheden en leden, en met volledige inachtneming van de beslissingsautonomie van de EU, erkent de Raad het belang van samenhang tussen de denkoefeningen die binnen de EU en de NAVO gaande zijn.

29. Voortbouwend op de administratieve regelingen tussen de EU en de OVSE uit 2018 moedigt de Raad de ontwikkeling aan van een meer geïnstitutionaliseerde samenwerking tussen hen op het gebied van conflictpreventie en crisisbeheer.
30. De Raad bevestigt zijn conclusies van 7 december 2020 over de betrekkingen tussen de EU en de VS en benadrukt dat een sterk trans-Atlantisch partnerschap van vitaal belang is om onze gemeenschappelijke veiligheid, stabiliteit en welvaart te waarborgen en ertoe bij te dragen, en herhaalt dat de Europese Unie en de Verenigde Staten nauw moeten blijven samenwerken en een dialoog moeten blijven voeren op het gebied van veiligheid en defensie en hun gezamenlijke inspanningen verder moeten opvoeren, onder meer door middel van een dieper, wederzijds versterkend en voordelig strategisch partnerschap tussen de EU en de NAVO op gebieden van gemeenschappelijk belang in het kader van de gezamenlijke verklaringen van Warschau van 2016 en van Brussel van 2018. De Raad is ingenomen met de bekendmaking van de elementen in verband met veiligheid en defensie van de gezamenlijke mededeling van 2 december 2020 over "Een nieuwe trans-Atlantische agenda voor wereldwijde verandering". Op basis van gedeelde waarden, gemeenschappelijke belangen en mondiale invloed herhaalt de Raad dat hij bereid is een regelmatige, alomvattende, strategische en politieke dialoog met de Verenigde Staten aan te gaan. In dat kader ziet de Raad uit naar een nauwere en wederzijds

voordelige samenwerking en gestructureerde dialoog op het gebied van veiligheid en defensie met de nieuwe regering van de VS, meer bepaald op gebieden als respectieve veiligheids- en defensie-initiatieven, ontwapening en non-proliferatie, de gevolgen van nieuwe en baanbrekende technologieën, cyberdefensie, militaire mobiliteit, de bestrijding van hybride dreigingen, waaronder desinformatie, crisisbeheer en de betrekkingen met strategische concurrenten. Door voort te bouwen op de belangrijke bijdrage van de VS en de EU aan de trans-Atlantische veiligheid, onder meer via recente defensie-initiatieven, zou een dergelijke specifieke dialoog nauwere samenwerking mogelijk maken. Een sterkere EU op het gebied van veiligheid en defensie zal ook het trans-Atlantische partnerschap versterken.
